

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ז ניסן תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות גב
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ט"ז עד תחילת סימן י"ז.
מוסר: חפץ חיים - כלל ח' אות י"ב עד אות י"ג.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פ"ב 'וכאשר נחקור' עד פרק ג' 'וטרדת הנפש להקדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

קיבלו ברכה, ו...שלפו אקדח מהתיק | "מה זה הכפתור הזה שיש לכם על הראשי?" | האברך שזכה בפרס הראשון מספר 2390

על דא ועל הא

ואז, הם שולפים מהתיק אקדח.
"תרוקן את הכיסים בבקשה!"

הרב דוד משי בסיפור מיוחד על אצילותו של סבו ר' ירמיה משי ז"ל

הטקס מסתיים, והשניים נפנים לפשפש בתיקם.
סבא לתומו חשב שהם מתכוונים לתגמל אותו ב"פדיון נפש"
כמנהג, אולם למרבה הפתעתו מוציאים השניים לא פחות ולא
יותר אקדח אמיתי ומנפנפים בו למול עיניו: "תרוקן את הכיסים
בבקשה!" זוג הנוכלים חשב שהכיסים מכילים משהו מעבר
לממוצע... סבא לא מתנגד. החיים חשובים יותר. הוא מצייט
לפקודה ומרוקן את כיסיו.
"עכשיו תרוקן גם את הקופות", ציוו השניים בהצביעם על
שורת קופות הצדקה שנחו על השולחן דרך קבע.
גם בקשתם זו מולאה ללא ציוץ.
כטוב לב השניים בממון, סבו על עקבותיהם ועזבו במהירות
את המערה.
באותה תקופה בה אירע הסיפור, לפני כארבעים שנה, לא היו
פלאפונים וגם טלפון כנראה שלא היה במקום בשביל להזעיק
עזרה. סבא קיבל את הדין באהבה ואף לא סיפר זאת בחזרו
הביתה.
רק בחודשים האחרונים נודע הדבר ע"י בן של אחד מתושבי

זה היה עוד יום שגרתי למדי במערת אליהו שבחיפה.
סבא ר' ירמיה משי ז"ל, גבאי המקום במשך כמה עשורים,
ישב לפני שולחן ועיין בספר כלשהו, כשמדי פעם נכנסים יהודים
לבקר במקום, אותם היה מקבל במאור פנים מיוחד.
אנשים היו מרימים תרומות עבור המקום וניגשים לבקש ממנו
שיעשה להם "מי שברך", והוא, בחן וברוגע שאפיינו אותו כל כך,
בירך אותם בתמימות ששבתה את ליבם. היו כאלה שכעבור שנים
באו והציגו בפניו את הילדים "שלו", היינו שנולדו מברכותיו, אבל
הוא בפשטותו לא ייחס לעצמו שום כח ושום מופת ואת הכל זקף
לזכותו של אליהו הנביא והמקום הקדוש.
ויהי היום. סבא יושב לבדו במערה, ואליה נכנסים בני זוג
יהודים. הזוג ניגש אליו וביקש כמיטב המסורת שסבא יעשה
עבורם "מי שברך" אבל לא סתם "מי שברך". לזוג היהודים
היתה בקשה מיוחדת שהם הכתיבו לו לברך. "תברך אותנו
שנצליח היום בכל מה שנעשה!".
סבא לא מתנגד, שואל לשמותיהם ולשם אימם, נעמד על
מקומו ומברך בעיניים עצומות את הזוג שיצליחו בכל אשר יפנו.

השכונה בה גר סבא.

וכך מספר אותו בן. "יום אחד הגיע ר' ירמיה לבית הכנסת השכונתי, פנה אל אבי וסיפר לו עם ניצוץ שובב בעיניים: "אתה רוצה לדעת עד כמה גדולה קדושתה של מערת אליהו הנביא? אז הנה אספר לך סיפור טרי מהיום! הגיע זוג יהודים וביקשו ברכה שיצליחו בכל אשר יפנו. בירכתי אותם מכל הלב, והנה בתוך כדי דיבור כבר התקיימה לה הברכה במלואה והשניים הצליחו למעלה מן המשוער!" - - -

מהו המסר מהסיפור הדי משעשע הזה?

ובכן, לא לחינם סבא לא סיפר למשפחתו את הסיפור הזה. כי הוא מעולם לא סיפר סיפורים טראומטיים שיכולים לגרום לאי מי צער. בתור ניצול שואה שעבד במחנות בפולין שש שנים, מעולם לא שמענו ממנו כלום, מטוב ועד רע. גם כשהחלה התופעה של מסעות שורשים לפולין, התבטא בפני בניו שאין להם מה לחפש שם.

אז מה כן? רק כשהיה אפשר לעטוף את הסיפור החמוץ באיזושהי בדיחונת נעימה, שתגרום למישהו להעלות חיוך על שפתי, וגם זה רק בתנאי שהוא לא מחוג המשפחה שעדיין עלול להצטער, רק אז הסיפור היה יוצא החוצה.

שנזכה להגיע למעלת אבותינו!

ענינא דיומא

רצה, יעלה ויבוא, או גם וגם? - כיצד נוהגים בברכת המזון בסעודה שלישית ערב ראש חודש

הרה"ג ר' יצחק יעקב פוקס שליט"א

שיטה שלישית: גם רצה וגם יעלה ויבוא, כיון שהתחיל בפת בשבת, וגם המשיך באכילתה בלילה, אין זה כ"תרת דסתר", כיון שהתחייב באמירת שניהם (ט"ז).
הלכה למעשה: "דעביד כמר עביד" [כל המעוניין יכול לנהוג כאחת מן השיטות הנ"ל, שבכל אופן יוצא ידי אחת השיטות].
המלצת הפוסקים למעשה: החכם והחכמה משתדלים לסיים הפת לפני השקיעה! ועכ"פ לפני צאת הכוכבים! ויכולים להמשיך לאכול אף מזונות ושאר מאכלים, פרט לפת, ואז מזכירים בברכת המזון רק 'רצה' וכו'. ואלו שאינם מסוגלים להפסיק באכילת הפת והמשיכו באכילתה לתוך הלילה - איך שיעשו יצאו ידי חובה, כנ"ל!

המתחיל לאכול בשבת, ובמוצאי שבת חל ראש חודש: דעת השולחן ערוך (קפ"ח י'): "היה אוכל ויצאה שבת, מזכיר של שבת [רצה וכו'] בברכת המזון, שהולכים אחר התחלת הסעודה. וגם אם במוצאי שבת מתחיל ראש חודש - יזכיר רק של שבת". וכן פסק בן איש חי (חוקת כ"ב) וכן מנהג בני ספרד. [שכן אם יאמר גם רצה, הרי זה כ"תרת דסתר", כי אם שבת עדיין לא ראש חודש ואם כבר ראש חודש כבר לא שבת].
מאידך, הכרעת המשנה ברורה (שם ס"ק ל"ג) שאם אכל פת גם בלילה - אומר בברכת המזון רק "יעלה ויבא" ולא רצה (בשם המג"א והרבה אחרונים), שמשום שמברך בלילה, יזכיר רק של לילה.

יהלומים מגדולי ישראל

כשהיינו באים לפניו עם כיפה לא מספיק גדולה היה עוקץ אותנו ואומר: "מה זה הכפתור הזה שיש לכם על הראש?"

הרה"ג רבי שלמה קולדצקי שליט"א מביא פניני עובדות והנהגות מסבו הגדול מרן הגר"ח זצ"ל

חודש לפני פטירתו באתי עם ספר תורה, הוא היה חלש נורא, אך כשנאמר לו שיש כאן ספר תורה מיד הרים את עניו ובכוח לא לו התרומם לנשק את ספר התורה, ובמשך דקה ארוכה הרים את

סבתי ע"ה היתה מספרת איך שפעם באמצע השינה רץ לפח האשפה כי חשב שמא זרקו את הלולב ולא שמרו אותו לשריפת חמץ, למרות שזה רק מנהג.

עיניו ללוות את ספר התורה עד צאתו.

פעם חיפש עט, ולא הסכים לקחת מאבא שלי את העט מחשש שמא יתרגל לקחת מאנשים ויום אחד ישכח להחזיר ויעבור בגזל. היה שומר על כל האבידות בביתו במשך שנים ארוכות, ואף הביא לביתו ארגז של מציאות משנותיו בישיבה לשמרם עד שיבוא אליהו.

היה מוריד לנו תמיד את השרוולים מחשש שלא ניגע מעל המרפק. כידוע, דעתו של החזו"א לא היתה נוחה שמסתירים את הפאות, אז הוא הקפיד מאוד אצל כל בני משפחתו שילכו עם הפאות בחוץ, וכשהיינו שמים מאחורי האוזן היה קם ממקומו ומוציא לנו את הפאות לחוץ... כשהיינו באים לפניו עם כיפה לא מספיק גדולה היה עוקץ אותנו ואומר: "מה זה הכפתור הזה שיש לכם על הראש?" וכן כל פעם שנגענו בזקן הוא היה אומר: "ה' יעזור שיהיה לך זקן עד הריצפה".

פעם התנמנם ונפלה לו הכיפה, מיד לקח את התיק שהיה על ידו והניחו על ראשו ורק אז הרים את הכיפה. פעם ראינו אותו שוכב על הריצפה בסלון הבית באמצע הלילה. לתמיהתנו הוא אמר שראה דף על הריצפה וחשש שזה טעון גניזה, ומכיוון שהתקשה להתכופף התיישב על קרטון שהיה בסמוך אך התברר שהקרטון היה ריק, מה שגרם לו ליפול על הריצפה (ר"י צביון).

סיפר לי אחי רבי אריה: אירע כמה פעמים שהביאו לשולחן קערה של מים אחרונים ובלי כוונה נטלתי ראשון, ומיד אמר לי שאני אזמן כפי שנפסק בהלכה שהמזמן נוטל ראשון, ולא עזרו התנצלויותי שלא התכוונתי וכו'.

אירע פעם בליל א' דסוכות ששכח לכיין בכזית ראשון את כוונת הב"ח (שאינו אלא חומר), ולאחר שנזכר בכך באמצע הלילה הלך להעיר את בנו רבי שלמה שלן אצל חמיו במרחק של

כמה רחובות, שישוב לאכול כזית עם הכוונה הנזכרת.

עד היכן נזהר בכבוד הספרים תלמד אותנו הנהגתו בקודש שהקפיד לא לשבת עם הגב לספרים ולכן אף שכל פינה בביתו היתה מנוצלת לארון ספרים, בקיר שמאחורי מקום מושבו לא היו ספרים, ואף בבתים שהיה בא לברית ישב היכן שאין ספרים מאחורי גבו.

אנו בתור נכדים ראינו במשך השנים רוח הקודש כמעשים שבכל יום. במעמד תורני שערכתי פעם בביתו השתתף גם אחד מראשי הישיבות המפורסמים, רבינו הביא לכולם יין לשתית 'לחיים'. וכשהגיע לאותו ראש ישיבה, הוא אמר שאינו יכול לשתות משום שהיין אסור לו ופעם כשתה יין בטעות הוא איבד את ההכרה והיה בסכנת חיים והוזקק להתאשפז. רבינו אמר: "אתה יכול לשתות, זה יין של מצווה וזה גם יעשה לך רפואה". הוא שתה כוסית מלאה ומאז ועד היום הוא שותה והבעיה חלפה לה.

פעם בשבת כשהייתי בביתו, בתי היחידה אז שהיתה אז כבת שש ביקשה ברכה שיהיו לה עוד אחים. הוא בירך ואמר: "אי"ה יהיו לכם שלישיה". הרבנית ע"ה שמעה זאת ואמרה: "שלישיה זה מאוד קשה, אולי תאומים". ענה רבינו: "לא חייב שיהיה בבת אחת, אפשר כל שנה אחד". ואכן כך היה, במשך שלוש שנים, כל שנה נולד לנו ילד. לאחר מכן היתה הפסקה נוספת של 6 שנים, באתי שוב וביקשתי ברכה. הוא אמר: "כעת חיה יהיה לך עוד ילד", וכן הוה.

בתי הוצרכה לעבור ניתוח כפתורים, לילה לפני כן באתי אליו להתברך והוא אמר לא לערוך את הניתוח ומחר הכל יסתדר. וכן הוה.

(מתוך מאמר בגיליון 'דרישה וחקירה')

סגולות וישועות

**היה זה באחד מימי ערב פסח. הוא הלך ברחוב
ופגש לתומו בידיד טוב. הלה נראה משולהב ביותר
ועם פנים קורנות וחגיגיות. מה פשרה של צהלת
הפנים הזאת בסתם יום של חול? תהה באוזני ידידו**

הסגולה העצומה של אמירת פסוקי ביטחון

של חול?

הידיד נפנה אליו והסביר לו בעצמו: הוא חווה היום מקרה מיוחד של השגחה פרטית. כבר זמן מה הוא מנסה לפגוש מישהו לצורך דבר מה חשוב ביותר, אך מחמת סיבות שונות הדבר לא התאפשר. הדבר נמשך תקופה ארוכה והעיניין הציק לו מאוד. הוא התפלל רבות להקב"ה שיצליח לקיים את הפגישה למרות המכשולים השונים. והנה היום הזה אירע לו נס אמיתי: הוא נתקל באיש במהלך אירוע מסוים, באופן מקרי ופלאי ביותר.

בעל המעשה דנן הוא אברך כולל בעל משפחה גדולה, שמצא את עצמו בערב חג הפסח במצב קשה במיוחד. לא די שהיה עליו לגייס כספים להוצאות החג, עוד השתרגו עליו חובות רבים שבדיקו עכשיו הגיע עת פירעונם. החג הלך והתקרר, ובידו לא היה מאומה.

היה זה יום אחד של ערבי פסחים, הוא הלך ברחוב ופגש לתומו ידיד טוב, הלה נראה משולהב ביותר ועם פנים קורנות וחגיגיות. מה פשרה של צהלת הפנים הבלתי שגרתית בסתם יום

הוא השיג לעצמו את החוברת עם פסוקי הביטחון והתחיל להתמסר לכך במלוא המרץ. היה זה כשבוע וחצי קודם החג. הטרדות והעבודות היו מרובות, אך בכל רגע פנוי היה נפנה ומשנן את הפסוקים הקדושים, מחדיר לעצמו את הדברים שוב ושוב, עוד ועוד, ומשיב אותם אל המוח ואל הלב. במשך שלושה ימים תמימים השקיע במשימה את כל מאודו. עוד לא היה לו קצה של מושג כיצד ייצא מהסבך, אך הוא לא היה מונח עוד בבעיות הכלכליות, עסוק היה בלהחדיר בנפשו ורוחו את אור האמונה ושלוות הביטחון.

ימים ספורים חלפו, ומאורעות מעניינים החלו להתרקם לפתע מול עיניו המשתאות. מעניין מאוד, כשהיה טרוד ובהול שום דבר לא אז, רק לאחר שהצליח להירגע החלו העניינים להסתדר. הסנונית הראשונה הייתה כאשר התקשר אליו יהודי שהיה חייב לו סכום מכובד, ועד היום לא פרע אותו בטענות שונות ומשונות. הוא כבר לגמרי התייאש מהסכום, אך עכשיו קיבל ממנו טלפון מפתיע ובו בישר לו כי ממתין לו צ'ק על מלוא סכום החוב. היה זה סכום הגון ששחררו באחת מהלחץ המעיק.

והסנונית הזו רק בישרה על ההמשך שלא איחר להגיע. דודתו התקשרה אליו וסיפור חדש ומעניין בפיה: הסבא נתן לה לפני סוכות (חצי שנה קודם) סכום גדול לחלקו לכל הנכדים הנשואים. כולם קיבלו אכן את חלקם ברינה ותודה, אך שמו שלו נפקד משום מה מהחלוקה החגיגית. איננה יודעת כיצד זה קרה, אך בכל מקרה הוא יפוצה כדת וכדין לפני חג הפסח המתקרב ובא. הוא יקבל גם את מנתו האבודה של סוכות, ועוד תוספת מרובה על חשבון החג הנוכחי.

וכאילו לא די בזאת, הנה התברר לו שאחד מאחיו רשם אותו שלא בידיעתו לאחד הארגונים המעניקים תמיכה קודם החג. בדיוק בשנה זו קיבל אותו ארגון תרומה גדולה מאוד מאחד הגבירים וסכום הקמחא דפסחא היה גבוה במיוחד.

"סופו של דבר, הגעתי לחג כשאני גדוש ומלא ולא חסר לי דבר", מספר האברך בשמחה ובהתפעלות, "ואפילו נותרתי עם עודפים ביד". הביצה האחרונה מקניית הפסח האדירות נאכלה זה מכבר, כסף בא וכסף הולך, אך ההתרוממות הרוחנית של שלושת ימי פסוקי הביטחון לעולם עומדת.

(בך בטחנו - שמות, מאת הרב צבי נקר; הובא בליקוטי שמואל)

אלא שכאן הוסיף הידיד ואמר עוד דבר חשוב: מלבד התפילות הרבות להקב"ה, הוא גם השקיע רבות באמירת "פסוקי ביטחון" כל העת, מתוך התבוננות והפנמה רבת.

הענין של אמירת פסוקי ביטחון מובא בספרים רבים בשם המהר"ל מפראג, וכך למשל מובא בספר "מצוות הבטחון" (בהקדמה): "נמצא כתוב הגאון החסיד מופלג בדורו נר ישראל עמוד הימיני מורנו ורבנו רבי לייב אב"ד פראג הנקרא המהר"ל מפראג, שיאמר כל אדם פסוקי ביטחון כדי לחזק את עצמו בביטחון ובאמונה, כי זה עיקר דת הישראלי, וצריך להתחזק בזה מאוד, ואחר אמירת הפסוקים יבקש מאת ה' שיזכה להיות חזק מאוד באמונה וביטחון כרצונו יתעלה".

עוד מובא שם בשם המהר"ל (בשם זקנו הגאון רבי חיים) כי פסוקי ביטחון מסוגלים לבטל גזרות קשות, והיו אומרים פסוקי ביטחון במערכות המלחמה ושמו ביטחונם חזק בהקב"ה והיו ניצולים, וכן מסוגל הוא לומר פסוקי ביטחון לפני משא ומתן וכל עסק שהוא".

המשיך הידיד וסיפר, כי הוא קנה חוברת קטנה שמלוקטים בה כל פסוקי הביטחון המפוזרים בתנ"ך, ובכל עת שהיה יכול קרא את הפסוקים בהטעמה ובכוונה. הוא הוסיף ואמר, כי הוא חש בטוח בכל מאודו כי בזכות התחזקותו הגדולה באמונה וביטחון על ידי אמירת הפסוקים זכה היום לישועה שכה ציפה לה.

את כל המעשה הזה וכל הדברים הללו שומע מידענו מפורשות מפי הידיד באמצע הרחוב. הוא חש והבין שהמילים הללו נשלחות אליו במיוחד משמי שמים, כמענה אמיתי למצבו הכלכלי העכשווי. לא סתם במקרה הוא נפגש עמו עכשיו ושומע מפיו את הדיבורים המחזקים. הוא מתהלך כל העת דאוג ומוטרד בדבר צרכי החג והחובות שעליו לפרוע - אך משמים קוראים אותו היום הזה לגדולות. אסור שמצב הקושי וחוסר הוודאות ידכך ויבהיל אותו. תפקידו עכשיו להתרומם ולהישען גם הוא בכל כוחו על אביו שבשמים. מה שטוב כל כך לידידו - בוודאי מצוין ונכון בשבילו. לא נבראו רעמים אלא ליישר עקמומיות שבלב, ולא נברא הקושי בערב החג אלא בשביל שיתחזק גם הוא באמונה וביטחון בהקב"ה, שזהו עיקר דת הישראלי. אם זימנו אותו משמים לשמוע עכשיו על גודל העניין של פסוקי הביטחון, הרי זה אות וסימן שהדברים קשורים ומכוונים גם אליו.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

בה' בניסן התקיימה ברכסים הגרלה על ספרים יקרי ערך בין מתמידים שלמדו ונבחנו על הלכות פורים. האברך שזכה בפרס הראשון, מספר

הוא פנה משם מיד ונשא רגליו אל בית ה', המקום שבו התקיים המבחן בראשות רבנים חשובים. ערך את המבחן, וזכה כאמור בפרס הראשון, בסט הספרים היקר.

התרגשותו היתה גדולה. הוא ראה בזכיה הזו מעין 'איתות מהשמים' כי מעשהו הטוב עלה לרצון וגרם נחת רוח לפני הקב"ה. כשכמובן, הפרס הוא רק חלק מ'פירותיהם בעולם הזה' - בעוד הקרן קיימת לעולם הבא...

(מי באר' שבעי של פסח תשפ"ב; הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה. לתגובות ולחימר נוסף p0583271323@gmail.com)

שמעתי סיפור טרי שהתרחש זה עתה ביישוב רכסים. בה' ניסן תשפ"ב התקיימה הגרלה על ספרים יקרי ערך בין המתמידים שלמדו ונבחנו על הלכות פורים, ביוזמתו של יו"ר המועצה הדתית ביישוב הרב שלמה הומינר שליט"א.

הפרס הראשון היה סט ספרים יקר שעולה למעלה מאלף ש. הזוכה, אברך חשוב שליט"א, סיפר כי מלכתחילה לא תכנן להשתתף במעמד המבחן וההגרלות כיוון שהיה מוזמן לחתונה. אולם בהגיעו לאולם ראה כי גדרי הצניעות אינם נשמרים כהלכה,

קול העם

"ואז הגיעו גם תפילות שני וחמישי, ספרי תורה הוצאו מבתי הכנסת הריקים והחשוכים והובאו אחר כבוד למנייני המרפסות. וכאן התחיל משהו להזדעזע בתוכי..."

עדיין בהכרה, הוא עוד יכול לצעוק, עוד כואב לו, וזה דוקא סימן טוב לעתידו הבריאותי.

אף אני ברבות השנים, כיוון שהתרגלתי, הפכתי להיות כמו להבדיל-אלף-אלפי הבדלות החולה השני שכבר אינו מרגיש. כך שגם כשלא נאלצתי לצאת מוקדם כל כך, מצאתי את עצמי מוריד טלית ותפילין הרבה לפני סיום התפילה. קשה לקרוא דבר כזה, אבל זו הייתה המציאות הכואבת. ומה שהכי כאב מכל, שזה כבר לא כאב...

כולנו זוכרים כיצד נראו הרחובות בחודשים ניסן ואייר תש"פ. אנשים לא יצאו מהבתים. אני זוכר שאחד משכניי חזר מארה"ב, שם כבר התחיל הנגיף להכות לפני שחדר לארץ, והוא לא הרגיש טוב. הגיע צוות ממוגן מכף רגל ועד ראש, ומצאו שהוא חיובי. הבהלה הייתה גדולה כל כך, והאיש לא העז לצאת למרפסת ביתו אפילו, שמא רסיס מפיו יגיע לאחת המרפסות הקרובות. אפילו התריסים היו מוגפים לגמרי, למעלה משבועיים, כולל פסח שחל באמצע...

אבל בס"ד יהודים מסתדרים בכל מצב, ובוודאי כשצריך להתפלל במניין. בכל הארץ אלותרו מנייני מרפסות (שהפכו לאחר מכן למנייני חצרות); זה עומד במרפסת זו וזה עומד במרפסת זו,

לפני שנתיים הגיע אלינו הנגיף מסין הרחוקה, ומאז השתנה הכל, "כל משברך וגליך עלי עברו", הגלים שעלו וירדו הביאו עימם תובנות רבות לחיים של כולנו, ולא רק תובנות אלא גם שינויים גדולים וקטנים. כל אחד במסגרת שהוא חווה את הנגיף. אני רוצה לספר על שינוי שאני עברתי; שינוי שניתן ללמוד ממנו המון.

בעקבות נסיבות שונות, ויש רבות כאלה, אני נאלץ לצאת מביתי מוקדם מאוד בכל יום. בקיץ אני עוד יכול להתפלל כוותיקין, ואולי גם במניין הבא אחריו בשטיבלאך הסמוכים לביתי, אולם בחורף, כשנץ החמה מתאחר, אני מספיק בקושי את המניין כוותיקין. כך יצא שלצערי הרב הייתי עוזב את המניין לפני גמר התפילה ולפעמים גם הפסדתי קריאת התורה בימי שני וחמישי. זה נמשך שנים, ואודה ולא אבוש, התרגלתי לזה כל כך, עד שלא עלינו ולא עליכם נעשיתי קצת אדיש לזה, וזה כבר הדבר הגרוע ביותר. 'שמעתי פעם מצדיק אחד משל למה הדבר דומה, לשני חולים שנפלו למשכב. החולה הראשון עוד נאנח וזועק במכאוב ואילו החולה השני שוכב דומם. האם זה אומר שמצבו של השני טוב יותר? לא! להיפך. השני נמצא במצב כל כך גרוע שכבר אינו מרגיש. הוא מורדם ומונשם. לעומת זאת הראשון

האם כך ראיתי בבית אבא? האם כך ראיתי אצל רבותיי??
זה טלטל אותי כל כך. התחלתי לחשוב על שנות הזעם שעברו
אבותינו לפני שמונים שנה. נזכרתי בסיפורי התפילין והשופר
שהתהלכו במחנות, כיצד יהודים שכבר לא נשאר להם כלום
בחיים, עשו הכל בשביל להניח עוד יום תפילין שהוחבאו אי-שם
כדי שהרשעים לא יבחינו. נכון שאנחנו בתקופה אחרת, ייסרת
את עצמי, אבל הנה, אנשים מתאמצים כל כך לעשות את רצון ה'
גם בגל הזה שעובר עכשיו על העולם. מה זה אומר עליי? האם
יש לי תקווה!?

לא קיבלתי באותם רגעים שום קבלה טובה על עצמי, אבל
קיבלתי כמו מכת חשמל הגונה שעוררה אותי כהוגן. הייתי
"מורדם", והמראה הזה של היהודי המבוגר בן השבעים עומד על
גבי אדן המרפסת, מטה אוזן בכל כוחו לשמוע את קריאת התורה,
העיר אותי לגמרי מהעילפון רב השנים שהייתי שרוי בו.
אני יכול לומר רק דבר אחד, שמאז כבר עוד מעט שנתיים
ימים, וב"ה מאז לא יצאתי פעם אחת מבית הכנסת לפני גמר
התפילה ולא הפסדתי אפילו פעם אחת קריאת התורה.

(מ'רווה לצמא; הובא בגיליון קדושת בתי מקדש מעט)

ושליח הציבור עומד בקרן זווית זו - כל בניין והפטנט שלו, וכך
התנהלו התפילות. ואז הגיעו גם תפילות שני וחמישי, ספרי תורה
הוצאו מבתי הכנסת הריקים והחשוכים והובאו אחר כבוד למנייני
המרפסות.

וכאן התחיל משהו להזדעזע בתוכי. ראיתי אנשים "נלחמים"
ולא מתפשרים על הזווית המדויקת שבה יעמוד הבעל-קורא. זה
אומר בכה וזה אומר בכה. האחד אומר: "עד למרפסת שלי אני לא
שומע, תתקרב", והשני זועק חמס: "אבל אם הוא יעמוד כאן לא
אצליח לראות אותו בכלל, ואם לא רואים אז בקושי שומעים".
וכשהתפשרו על מיקום מדויק לשביעות רצון הצדדים, ככל
שהיה ניתן, ראיתי אנשים עומדים על אדני המרפסות, מטים אוזן
במאמץ רב לשמוע מילה במילה מבעל הקורא, וראיתי גם את
הסיפוק העצום על פניהם בסיום הקריאה, כמו שאומרים: הא,
ברוך ה', למרות הסגר הקפדני, קריאת התורה שמעת! במניין
התפללתי! יש לי ברוך ה' מרפסת אסטרטגית...

ואז שאלתי את עצמי: ריבונא דעלמא כולא, איפה אני נמצא?
מה קורה איתי? אנשים מתאמצים כל כך לשמוע כל הגה יוצא
מפורש מפיו של הבעל קורא, ואני עד היום זילזלתי, מה קרה לי?

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אברך הממונה לדווח למנהל הכולל על שמירת הסדרים של האברכים כדי שיידע כמה לשלם להם - האם אין בכך לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

משגיח בכולל הממונה לספר למנהל הכולל על שמירת הסדרים
של האברכים כדי שיידע כמה לשלם להם - האם אין בכך לשון
הרע? דעת הגר"ש הומינר, שאם הסדר הקבוע הוא שכל היעדרות
גורעת מהמלגה, אין בכך לשון הרע, שהרי אין מגיע להם תשלום
על שעות אלו, ואף האברכים בעצמם חייבים לדווח על כך. אולם
אם הדבר תלוי בשיקול הדעת של המנהל, טוב שהמשגיח יחקור
קודם מהי סיבת היעדרות, ואחר כך ישקול בדעתו איך ומה לומר
למנהל, וצריך זהירות שלא להיכשל באיסור.

אתמול למדנו כי כיום אין לסמוך בקבלת לשון הרע על אדם
שנאמן עליו כבי תרי. מה הדין אם כן במשגיח כשרות, משגיח
בישיבה וכיוצא בזה, שצריך לדווח לממונים עליו? - האם מותר
להם להאמין לדבריו?

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים בזה את דברי
הפוסקים, שמותר למי שמינהו [-המנהל או הרב] להאמין לדבריו
לגבי קלקול שאירע, ואף שאינו אלא עד אחד, וזאת כיוון שמינהו
לכך, עיי"ש בביאור הדבר.

בהקשר לכך מובא נידון נוסף ב'ביאורים ומוספים' שם:

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יבמות דף נב

מדוע הורה הגר"י זילברשטיין לרב ביכ"נ בחולון לקיים 'ברכת כהנים' רק בשלושת הרגלים?

ואשה גרושה מאישה לא יקחו

לאחר שניתח את המצב יחד עם רב בית הכנסת, אמר לו הגר"י שאין עצה ואין תבונה נגד ה', ואסור להניח לילד לעלות לתורה. אבל נתן לו עצה, שהיא אמנם לא קלה, אבל יש סיכוי שאם יעשה כך, יעבור את הפרשה בשלום. והעצה היתה שיכריז בבית הכנסת שלו שמעתה ואילך לא יעלו הכהנים לדוכן אלא רק בשלושת הרגלים, כמו שנהגו בקהילת פרנקפורט-ד'מיין ורב בית הכנסת היה מצאצאיהם, וממילא אף אחד לא יעלה לדוכן, והבעיה תתבטל מאליה.... והכהנים בבית הכנסת, שיתפלאו על ההוראה החדשה, וירצו בכל זאת לעלות לדוכן כהרגלם מימים ימימה, יעשו זאת בבית כנסת אחר, וגם הציבור הרוצה להתברך יילך אחריהם.

אין ספק שמדובר בעצה לא קלה, ולו מצד העובדה שבמשך שנים רבות נהגו בבית הכנסת לישא כפיים מדי יום, וכולם ישאלו מה קרה דווקא עכשיו... אלא שככל שיש קושי בדבר, כך היתה בכך מסירות נפש למען כבודו יתברך, וברוך השם שהעצה פעלה כהוגן. עד כדי כך שבסופו של דבר הילד התגייר, והוא ומשפחתו החלו לשמור מצוות.

(מצוות בשמחה ויקרא עמ' תקפז)

אחד מרבני בתי הכנסת בחולון הבחין בילד כבן 12, לא-מוכר, המגיע לבית הכנסת, ושאל ולשמו. הילד השיב ששם משפחתו הוא כהן, וכשהרב הוסיף לשאול מדוע אביו - המגיע יחד איתו לתפילה - אינו עולה לדוכן, השיב הילד שאבא שלו עולה רק פעם אחת בשנה, ביום כיפור.

הרב הציע לילד לעלות לדוכן מדי יום, והוא הסכים. כעבור זמן, הגיע יום הבר-מצוה של הילד, ואז התברר לדאבונו לב שאביו הכהן נשוי לגויה, והילד הזה הוא גוי!

הרב של בית הכנסת היה אובד-עצות, ולא ידע מה לעשות. הוא הגיע אלינו וסיפר שבשבת בה יעלה הילד לתורה, הוא יעלה לדוכן, והרי הדבר אסור לחלוטין! מה-גם שהגמרא אומרת שמעידין ליוחסין על פי העליה-לדוכן, ויש חשש שאנשים יעידו שהבן עלה לדוכן, וכשירו אותו לכהונה. רב בית הכנסת הוסיף וסיפר שהכהן ההוא מקורב לראשי העיר, ואם יאסרו על בנו לעלות לדוכן, תתפתח כאן שערורייה של ממש, העלולה להשתלחב לידי מריבה ותגרה. הרב ההוא לא ידע מה עליו לעשות, ובא להתייעץ עם הגר"י זילברשטיין שליט"א.

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת

שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מהו גודל הבגד החייב בציצית מדאורייתא?

שנער בר מצוה מתבייש לצאת בו, אף אם ניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו של ילד בן תשע, אין לברך עליו. (וראה במקורות, בנוגע לדעת החזון איש).

ובגד שאינו ראוי לכסות את ראשו ורוב גופו של ילד בן תשע, אך אנשי המקום לובשים דרך קבע בגד במידה כזו בצאתם לרחוב - יש שנראה מדבריהם, שבמקום זה הבגד חייב בציצית, ויש חולקים.

[שו"ע טז, א, משנ"ב א-ד, וביה"ל ד"ה ואז; ביאורים ומוספים דרשו, 3, וראה שם, 4]

לדעת השולחן ערוך, בגד בן ארבע כנפות שלא ניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו של ילד ממוצע בן תשע, אינו חייב בציצית מדאורייתא.

ולדעת הרמ"א, גם כשניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו של ילד בן תשע, אין הבגד חייב בציצית מדאורייתא, אלא כאשר על פי הנהוג המקובל במקום, נער ממוצע בן שלוש עשרה אינו מתבייש לצאת באקראי לרחוב - ולפחות לעמוד בפתח ביתו הפונה לרחוב - כאשר הוא לבוש בבגד זה. וכן דעת אחרונים רבים, שבגד ציצית

מהו הרחוב הרצוי לכתפי ה'טלית קטן'?

אמות, מלבד שטח הנקב. ובנוגע לרחוב הבגד - רצוי לעשותו ברוחב אמה. ולדעת החזון איש, במקום שבו יש ב'טלית קטן' נקב עבור הצוואר, צריך שכל אחת מכתפי הטלית קטן תהיה רחבה יותר מהנקב. ולדוגמה: אם רוחב הבגד הוא 60 ס"מ, יהיה רוחב כל כתף 21 ס"מ, ורוחב הנקב 18 ס"מ.

[משנ"ב טז, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 2, 5 ו 6, וראה שם, 7]

כאמור, התנאי הבסיסי לשיעור הבגד החייב בציצית, הוא - שניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו של ילד ממוצע בן תשע. ויש מהאחרונים שכתבו, כי מדדו שיעור זה ומצאו, שאורך הבגד צריך להיות לפחות אמה וחצי, (אמה = 48-57.6 ס"מ, לשיטות השונות); ורצוי שאורכו יהיה שתי אמות. ונחלקו הפוסקים אם השטח של הנקב שיש ב'טלית קטן' עבור הצוואר, מצטרף לשיעור זה; או שצריך אמה וחצי, או שתי

במקום שלא מקובל לצאת לרחוב עם 'טלית גדול' - האם היא חייבת בציצית?

מחמת מידתו, אלא מחמת שלא מקובל ללבוש בגד זה כבגד עליון, אין זה פוטר את הבגד. ולפיכך, 'טלית גדול', חייבת בציצית מדאורייתא לכל הדעות, ולא יעלה על הדעת לפוטרה מציצית גם במקום שלא מקובל כלל לצאת עם הטלית לרחוב. וכך גם 'טלית קטן' ענקית, חייבת בציצית אף כשכל בני המקום לובשים את הטלית קטן מתחת לבגדיהם.

[ביה"ל טז, א, ד"ה לשוק]

כאמור, לדעת הרמ"א ואחרונים רבים, אין לברך על בגד ציצית אלא כאשר על פי הנהוג המקובל במקום, נער בר מצוה ממוצע אינו מתבייש לצאת בו באקראי לרחוב. ופירושו של דבר - שאילו היה מקובל ללבוש בגד זה ברחוב כבגד עליון, לא היה הנער נמנע מללבושו בגין מידתו הקטנה, והיה יוצא בו לרחוב. אך אם הסיבה שהנער היה נמנע מללבוש את הבגד אינה

* בגד ציצית שנקרע בשפתו, בתוך הטווח של שלוש אצבעות, לכתחילה, ראוי להחמיר ככל שיטות הראשונים, ולתופרו בחוט שאינו ראוי לשמש כחוט ציצית לבגד זה; ובקרקע בלבד, ולא בחתיכה שנקרעה לגמרי מהבגד. אך בשעת הדחק, ניתן לתפור את הקרע בחוט הראוי לשמש כחוט ציצית. * במקרה של ספק בנוגע לתפירת בגד ציצית שנקרע בשפתו, רצוי לתפור בכנף הבגד חתיכת בד חלקה - ללא תפרים - שיש בשטחה לכל הפחות שלוש על שלוש אצבעות. ומנהג ישראל מקדמת דנא, לתפור בכל בגדי הציצית חתיכת בד כזו בכל ארבע הכנפות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ילד בן אחת עשרה יכול לשמש כ'בעל קורא' בקריאת המגילה?

קרא בעצמו קודם לכן, או שהוא עתיד לקרוא לאחר מכן, ומכיון שלא לצאת בקריאתו זו; אבל השומע מפי אדם שאינו מחויב בדבר, כגון שוטה, או קטן, אינו יוצא ידי חובה. ובשעת הדחק, כאשר אין גדול היודע לקרוא, ניתן לצאת ידי חובה בשמיעה מפי קטן החייב ב'חינוך'.

ניתן לצאת ידי חובת קריאת המגילה בשמיעת הקריאה מפי אחר, כיון ש'שומע כעונה', כלומר, השומע נחשב כקורא בעצמו; ובתנאי שהקורא והשומע מתכוונים כל אחד לחלקו - הקורא להוציא, והשומע לצאת.

ההלכה זו אמורה רק באופן שהקורא הוא אדם שמחויב בקריאה, ואף אם הקורא אינו יוצא עתה בקריאה זו, כגון שכבר

[שו"ע תרפט, ב, ומשנ"ב ד ר"ו; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

הלוח היומי

כ"ז בניסן | רבי אביגדור ב"ר ישראל הכהן מילר זצ"ל, משגיח ישי' ר"ח ברלין, בעל עם סגולה, אור עולם, תורת אביגדור ועוד

יארצייט:

תקע"ג: רבי יהודה אריה לייב ב"ר שלום סג"ל זצ"ל, מוולצ'יסק.
 תקע"ט: רבי יהודה ב"ר יוסף כהנא-הלר זצ"ל, אב"ד סיגעט ובעל קונטרס הספיקות ותרומת הכרי.
 תש"ג: רבי אריה צבי ב"ר חנוך הענדיל פרומר זצ"ל הי"ד, מקוז'גלוב, ר"י חכמי לובלין ועוד, בעל ארץ צבי, שיח השדה ועוד.
 תש"מ: רבי לוי יצחק ב"ר משה גרינוולד זצ"ל, רב קהילות אורשיווא וערוגת הבושם-צעלים, בעל מגדלות מרקחים.
 תשס"א: רבי אביגדור ב"ר ישראל הכהן מילר זצ"ל, משגיח ישי' ר"ח ברלין, בעל עם סגולה, אור עולם, תורת אביגדור ועוד.
 תשע"ג: רבי ישראל ב"ר ישעי' שניילבג זצ"ל, מבאלחוב ב"ש.

י"ב לעומר

יארצייט הגה"צ רבי אביגדור ב"ר ישראל מילר

פזר סוכר...

הגה"צ רבי אביגדור מילר אמר: פעם ביום תן עידוד לבן אדם, הודה על ארוחת הצהריים, תן מחמאה, במילים מועטות אתה נותן לקרובים שלך אנרגיה, מרץ, והרבה שמחת חיים, והבורא יזכור לך את מילות החסד שתפזר סביבך. אל תקמץ במחמאות, ללא בזבז זמן וכסף אתה מעשיר את זולתך, ובעיקר - את נפשך!

(אור עולם להגר"א מילר ח"א עשר דרגות - דרגה ד)

נשתדל להרבות במחמאות ובמילים טובות לסוככים אותנו, ובכך נוכה ללא מאמץ למצוות חסד רבות

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il